

CAP-perusasetusten muutosehdotukset 2024

22.3.2024

Kari Valonen, EUE

Juha Palonen, MMM

maaseutu·fi

Euroopan unionin rahoittama

Taustaa muutoksille

- Viljelijöiden huolet ja vaatimukset Euroopassa.
- Eurooppa-neuvoston päätelmät helmikuussa 2024.
  - Kehotti neuvostoa ja komissiota työskentelemään hallinnollisen taakan vähentämiseksi.
- PJ-maa (BE) pyysi jäsenmailta yksinkertaistamisehdotuksia.
- Komissio teki non-paperin helmikuussa.
- Komission ehdotus perusasetusten muutoksiksi 15.3. 2024.
- Maatalous- ja kalastusneuvosto käsitteli maatalousalan kriisitilannetta 26.2.2024 ja uudestaan 26.3.2024.
- Käsittely Euroopan parlamentissa 19.3.2024.
- Lisäksi tulossa muutoksia alemman asteisiin säädöksiin, muuhun lainsäädäntöön ja komission ohjeistukseen.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Tuottamattoman alan vaatimuksesta (GAEC8) luopuminen

- GAEC8 – Tilan peltoalasta vähintään 4 % tuottamatonta alaa 1.1.-31.8. (vuonna 2023 alaa oli 28 000 ha)
- Koskee Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan tiloja.
- Ei koske nurmivaltaisia (yli 75 %) tai alle 10 ha tiloja.
- Vuonna 2023 poikkeus, että alalla voi viljellä muutakin kuin kesantokasveja.
- Vuonna 2024 poikkeus, että alalla voi viljellä typensitojakasveja ja kerääjäkasveja (ei kasvinsuojeluaineita).
- Vaatimus poistuu 2025, mutta vaatimuksesta voi luopua jo 2024, jos myös korvaava ekojärjestelmä otetaan käyttöön jo 2024.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Uusi ekojärjestelmä korvaamaan GAEC8 luopumista

- Järjestelmän tavoitteena kannustaa viljelijöitä lisäämään tuottamatonta alaa ja uusia maisemapiirteitä.
- Jäsenmaa voi päättää yksityiskohtaisesta sisällöstä.
- Aiheuttaa lisätyötä toimeenpanoon.
- Vaikuttaa ekojärjestelmäkokonaisuuden rahoitusjärjestelyihin.
- Harkittava voisiko muokata jo olevaa luonnonhoitonurmi-toimenpidettä niin, että se täyttäisi uudet vaatimukset.
- Pakollinen muutos (2025).
- Olisi koko maassa, toisin kuin GAEC8-vaatimus.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Pysyviä poikkeuksia GAEC-vaatimuksiin

- Mahdollisuus määritellä poikkeuksia GAEC 5, 6, 7 ja 9 (suojakaistat kaltevilla mailla, maanpeite, viljelykierto ja pysyvät Natura-nurmet) soveltamiseen.
- Tarkoin rajattuja (alue, kasvilaji, viljelytapa, maalaji)
- Muutokset saattavat vaikuttaa toimenpiteisiin perustason mahdollisen muuttumisen kautta.
- Aiheuttaisi muutoksia CAP-suunnitelmaan.
- Hyvä mahdollisuus, joka tuo joustavuutta ja subsidiariteettiä. Ei ole vielä analysoitu kannattaisiko jotain muutoksia tehdä.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Muita muutoksia GAEC-vaatimuksiin

- Mahdollisuus määritellä vuosittaisia poikkeuksia kaikkiin GAEC-vaatimuksiin.
  - Antaisi mahdollisuuden reagoida muuttuviin tilanteisiin (esim. sääolot).
- Lisää liikkumavaraa määritellä herkkä ajanjakso GAEC6-vaatimuksessa (maanpeite).
  - Periaatteessa hyvä mahdollisuus, mutta vielä on epäselvää kuinka paljon muuttaa tilannetta. Päivämäärät on nytkin kansallisesti määritelty.
  - Mahdollisuus voimaan 2024 lukien.
- GAEC7-vaatimuksessa (viljelykierto) mahdollisuus soveltaa viljelyn monipuolistamista (tilalla kaksi tai kolme kasvia).
  - Olisi rakennettava viljelykiertojärjestelmän rinnalle, jolloin se olisi viljelijän valittavissa oleva vaihtoehto.
  - Käyttöönotto Suomessa aiheuttaisi isoja muutoksia toimeenpanossa.
  - Molempien mallien rinnakkainen käyttö voisi olla vaikeaa myös viljelijöille.
  - Mahdollisuus voimaan 2024 lukien.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Muita muutoksia strategia-asetukseen (EU) 2021/2115

- CAP-suunnitelmaa voisi muuttaa kaksi kertaa vuodessa.
  - Epävarmaa pystyisikö tätä hyödyntämään, kun muutosprosessia ei muilta osin ole vielä yksinkertaistettu (seurantakomiteamenettelyt, komission käsittelyaika). Komission ajatuksia tältä osin odotetaan vielä.
- Jäsenvaltion ei tarvitse tarkistaa CAP-suunnitelman muutostarvetta, jos liitteessä XIII mainitut säädökset muuttuvat 31.12.2025 jälkeen.
  - Liitteessä ympäristöön ja ilmastoon liittyviä säädöksiä (13 kpl) jotka jäsenmaiden täytyy ottaa huomioon CAP-suunnitelmien laadinnassa.
  - Komissio tarkastelee luetteloa 31.12.2025 mennessä ja voi lisätä säädöksiä luetteloon.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Horisontaaliasetuksen (EU) 2021/2116 muutoksia

- Enintään 10 ha tilat vapautetaan ehdollisuuden valvonnasta ja seuraamuksista
  - Ehdollisuuden vaatimukset koskevat näitä tiloja kuitenkin ja substanssilainsäädännön (esim. eläinten hyvinvointi) vaatimuksia valvotaan edelleen.
  - Näitä tiloja tullaan edelleen valvomaan myös tukijärjestelmiä koskevissa valvonnoissa ja niistä voi tulla myös seuraamuksia tukijärjestelmien ehtojen tai perusvaatimusten noudattamatta jättämisen takia.
  - Voi kannustaa tilojen pilkkomiseen – voidaan soveltaa unionin säädöksiä, joilla puututaan säännösten kiertämiseen.
  - Vapautus valvonnasta tulee voimaan 2025, mutta vapautus seuraamuksista jo 2024.
- Täydentävien ehtojen valvonnasta voidaan luopua tiloilla, joille vielä myönnetään vanhan maaseutuohjelman tukia (tällaisia ei Suomessa).

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama

Voimaantulo

- Vuonna 2024 voi soveltaa
  - GAEC 6 herkän ajanjakson määrittely.
  - GAEC 7 mahdollisuus soveltaa viljelyn monipuolistamista.
  - GAEC 8 luopuminen tuottamattoman alan vaatimuksesta, jos käyttöön otetaan korvaava ekojärjestelmä.
- Vuonna 2024 täytyy soveltaa
  - alle 10 ha tilat vapautetaan ehdollisuuden valvonnan seuraamuksista (mutta ei valvonnasta).
- Muut muutokset voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun ne on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä
  - Koskisivat käytännössä pääosin vuotta 2025.

maaseutu.fi
Euroopan unionin rahoittama